

RAADSVOORSTEL	Aan de raad van de gemeente Wormerland
Nummer	2005/
Datum aanmaak	26 maart 2008
Onderwerp	Kaderstellend raadsvoorstel samenwerking WOL
Programma en portefeuillehouder	Bestuur / P.C. Tange
Raadsvergadering	Voorronde 22 april 2008 en raadsvergadering 20 mei 2008

Onderwerp	Kaderstellend raadsvoorstel samenwerking WOL
Gevraagde beslissing	<p>In te stemmen met de volgende kaders voor de WOL-samenwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bestuurlijke zelfstandigheid • vaststellen eigen beleids- en uitvoeringskaders • lokale dienstverlening (front-offices) • samenwerkingsproces te benutten om de gemeentelijke dienstverlening verder te ontwikkelen in termen van vraaggerichtheid en excellentie • Vanuit het uitgangspunt van 'handhaven van de bestuurlijke zelfstandigheid van de drie gemeenten' blijft elke gemeente thans en in de toekomst verantwoordelijk voor haar eigen financiële positie; • De (structurele) kosten van de ambtelijke organisatie moeten tijdens de samenwerking en in verdere uitwerkingen van de samenwerking gelijk blijven. Uitgezonderd wanneer er nieuwe taken vanuit het Rijk bijkomen of als er uit de deelnemende gemeenten nieuwe beleidsvoornemens zijn die gepaard gaan met personeeluitbreiding; • Overige efficiencyvoordelen uit het samenwerkingsproces worden ingezet voor het borgen en doorontwikkelen van de kwaliteit van hoogwaardige dienstverlening aan de burger; <p>Verder verzoeken wij u:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Het college van burgemeester en wethouders te verzoeken om het eindperspectief nader uit te werken ter voorbereiding op de mogelijke intentieovereenkomst eind 2008. 2) In het vierde kwartaal 2008 een intentieverklaring aan uw raad voor te leggen over het vervolgproces en de verdere uitwerking van de samenwerking. Bij de intentieverklaring zit een overzicht van de huidige financiële posities van de drie gemeenten. Bovendien wordt een overzicht opgesteld van (eenmalige)voorbereidingskosten, als ook een voorstel voor een transparant en objectief verdeelmodel voor deze (eenmalige) voorbereidingskosten.
Bevoegdheid	Gemeenteraad
Inleiding en probleemstelling	1. Inleiding Voor een democratische, verbindende en duurzame

samenleving is een slagvaardige overheid van groot belang. Krachtige gemeenten zijn daarin de basis, zij zijn bij uitstek de bestuurslaag waar maatschappelijke vraagstukken zich manifesteren. Door gemeenten meer beleidsruimte te geven, bevoegdheden te decentraliseren en het aantal specifieke uitkeringen te verminderen worden gemeenten de instrumenten gegeven die nodig zijn om die duurzame samenleving te bouwen.

De visie van het kabinet en gemeenten op decentraliseren gaat uit van het gezamenlijk oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Decentralisatie houdt de duidelijke opdracht in om primair te bezien of het maatschappelijke probleem kan worden opgelost door een decentrale bestuurlijke richting, waarbij het bestuur zo dicht mogelijk bij de burger wordt gebracht. In het coalitieakkoord op rijksniveau is afgesproken de decentralisatie van taken en bevoegdheden naar en zelfstandigheid van gemeenten en provincies met kracht te bevorderen.

Bovendien is in de afgelopen jaren op diverse niveaus een ontwikkeling in gang gezet, die een forse wijziging betekent van de manier waarop overheidsorganisaties opereren. Deze ontwikkelingen zijn in gang gezet door het actieprogramma van het kabinet *Andere Overheid* en het VNG-actieprogramma *De slagvaardige overheid*, die inzetten op een modernisering van de overheid door een meer omgevingsgerichte of 'stakeholdergerichte' benadering. De belangrijkste onderdelen van deze programma's zijn een verbetering van de dienstverlening aan de burger, minder regels en meer verantwoordelijkheid voor de burger, een betere organisatie en een vernieuwing van de onderlinge relaties tussen de verschillende overheidsorganisaties, waaronder het decentraliseren van taken.

Recent hebben de Nederlandse gemeenten zich in het *Manifest van de gemeenten* gecommitteerd aan een sterke verbetering van de dienstverlening. Speerpunt daarbij is de ontwikkeling van één gemeentelijk loket als hét front-office voor alle overheidsdiensten. Deze omslag betekent een vernieuwing van de bestuurs- en organisatiecultuur, 'vanuit de overtuiging dat mensen het verschil uitmaken en niet de structuur'.

In de afgelopen jaren zijn in de gemeentesector al diverse ontwikkelstappen ingezet. Uit een inventarisatie van deze initiatieven blijkt dat deze vooral de vorm krijgen van:

- a. elektronische dienstverlening;
- b. interactie met burgers, bedrijven, instellingen e.d. (stakeholders)
- c. bundeling van werkzaamheden (intern en extern);

2. Waarom is samenwerking tussen de WOL-gemeenten aan de orde?

De gemeente Wormerland heeft circa 16.000 inwoners, de gemeente Oostzaan circa 9.000 en de gemeente Landsmeer circa 10.000. In alle drie de gemeenten 'knellen' regelmatig beleidsmatige, uitvoerende en organisatorische opgaven. Bovendien worden deze opgaven en knelpunten versterkt door de tendens van verdergaande decentralisatie en taakverzwaring. Dat maakt in alle drie de gemeenten dat er wordt nagedacht over de toekomst en mogelijke bijpassende samenwerkingsvormen.

	<p>In de afgelopen maanden heeft er een verkenning plaatsgevonden naar de samenwerkingsmogelijkheden tussen de gemeenten Wormerland, Oostzaan en Landsmeer. Daaruit is gebleken dat de drie gemeenten behoefte hebben om te komen tot intensievere samenwerking. De intensivering van de samenwerking vormt een natuurlijk antwoord op de bestuurlijke vraag en toenemende rijks- en provinciale druk op welke wijze de gemeente zich adequaat voorbereidt op de toekomst en om opgelegde herindeling 'van bovenaf' te voorkomen.</p> <p>Als type gemeente hebben Wormerland, Oostzaan en Landsmeer gelijksoortige kenmerken en vergelijkbare opgaven. Deze gemeenten vormen tevens een corridor met een groen en landelijk karakter tussen de steden Amsterdam, Zaanstad en Purmerend. Binnen een aantal taakvelden wordt reeds samengewerkt. Raadsleden, collegeleden en ambtenaren komen elkaar frequent tegen bij verschillende overleggen. De bestaande vormen van samenwerking zijn echter vooralsnog ad-hoc en vrijblijvend. Dat vraagt om thans na te denken over het toekomstperspectief van de samenwerking.</p> <p>Een alternatieve samenwerkingsvorm waarbij een groot deel van de ambtelijke taken wordt uitbesteed aan een van de grotere buurgemeenten lijkt thans niet de samenwerkingsvorm met de meeste toegevoegde waarde en potentie. Uit ervaringen van andere gemeenten blijkt dat een samenwerking met een grotere (buur)gemeente eerder leidt tot een inperking van de eigen beleidsruimte. Bovendien is het als relatief kleinere gemeente complex om daadwerkelijk opdrachtgevers invloed te creëren richting de grotere buurgemeente. Daarnaast wordt de afstand tussen burger en gemeente door een dergelijke samenwerking, in ieder geval gevoelsmatig vergroot. Samenwerking met de gemeente Landsmeer en Wormerland brengt met zich mee, dat de eigen identiteit van de gemeente niet wordt aangetast. Tevens kan uitbesteding van een groot deel van de ambtelijke taken aan een van de grotere buurgemeenten een makkelijke opstap zijn om in de toekomst geheel te worden overgenomen/heringedeeld.</p> <p>Grote gemeenten gaan vaak een samenwerking aan vanuit een andere visie en intentie, zij zijn veelal geïnteresseerd in wat het hen (financieel) oplevert. Van een gelijkwaardige partner, met dezelfde intentie is dan ook geen sprake. Dit levert een complexer en onevenwichtiger voorbereidings- en samenwerkingsproces op. Overigens benadrukken we dat samenwerking met de grote (buur)gemeente, op verschillende beleidsterreinen, ook in de toekomst kan blijven plaats vinden (bijvoorbeeld sociale zaken, rampenbestrijding, etc..)</p>
Oplossing	<p>3. Waarop richt de samenwerking zich?</p> <p>De samenwerking is gericht op het blijvend borgen van de dienstverlening, kwaliteit, continuïteit, slagkracht en betaalbaarheid. Reductie van het aantal formatieplaatsen vormt daarbij geen uitgangspunt. Daarbij vormt de dienstverlening in meerdere opzichten een belangrijk aandachtsgebied. Vraaggerichte dienstverlening is één van de belangrijkste aspecten om de rol als lokale overheid goed in te vullen. De basis wordt gevormd door op dienstverlening ingestelde</p>

	<p>menselijke competenties en werkprocessen. Maar toekomstgerichte ontwikkeling van dienstverlening betekent ook steeds verdergaande digitalisering. Om gemeentelijke 'klanten' in staat te stellen diensten digitaal af te nemen en om koppelingen met digitale basisregistraties van andere overheden mogelijk te maken.</p> <p>Rondom dienstverlening zijn dit belangrijke en ook forse ontwikkelopgaven voor de komende jaren. Ontwikkelopgaven die specifieke expertise vergen en ook financiële investeringen vragen. Het samenwerkingsproces vormt een natuurlijk moment en samenwerkingskans om deze dienstverleningsopgaven gezamenlijk hoogwaardig op te pakken.</p> <p>4. Afbakening samenwerking</p> <p>Bij de intensivering van de samenwerking worden op voorhand de volgende kaders voorgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bestuurlijke zelfstandigheid; • vaststellen van eigen beleids- en uitvoeringskaders; • dienstverlening lokaal (front-offices functies) <p>Zo blijft de eigen identiteit van de gemeenten behouden en blijft de afstand tussen burger en bestuur klein. Bovendien kunnen de drie gemeenten in deze vorm zelfstandig besluiten blijven nemen.</p>
<p>Meetbare doelstellingen/output</p>	<p>5. Korte termijn samenwerkingstaken</p> <p>In eerste instantie richt het samenwerkingsproces zich op het succesvol vormgeven van een zevental korte termijn samenwerkingstaken, zogenaamde 'quick wins'. In een vervolgstadium kunnen samenwerkingstaken worden opgepakt, die verdergaande samenwerkingsmogelijkheden en meerwaarde opleveren.</p> <p>De zeven korte termijn samenwerkingstaken zijn gericht op een aantal beleidsmatige opgaven, een aantal uitvoeringsopgaven, een hoogwaardige -programmatische- dienstverleningsaanpak en een aantal organisatorische opgaven. Deze zeven korte termijn samenwerkingstaken zijn vanuit een totaalweging en -prioritering gekozen, omdat deze samenwerkingstaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrij snel samenwerkingsvoordelen opleveren; • In de huidige werkpraktijk 'knellen'; • Effectievere tijdsinzet opleveren als ze gezamenlijk worden opgepakt (uitwerking van de korte termijn samenwerkingstaken levert dus geen 'extra' werk en tijdsinzet op, het betreft verplichte taken die iedere gemeente anders apart had moeten uitwerken en die effectiever gezamenlijk kunnen worden uitgewerkt); • Vanuit bestuurlijk perspectief een belangrijke kwaliteitsimpuls of slagkracht opleveren; • Toekomstige continuïteit borgen; • Of interessante leerervaringen opleveren richting toekomstige opdrachtgeversrollen en samenwerkings-, organisatie- en aansturingsvormen. <p>De zeven korte termijn samenwerkingstaken zijn gericht op de volgende taakonderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. WMO 2. Milieu 3. Bouw- en Woningtoezicht (en bijbehorende handhaving) 4. Programma dienstverlening (inclusief EGEM-I)

- 5. Burgerzaken
- 6. Juridische Zaken
- 7. Personeel en Organisatie
- PM. Communicatie

6. Vervolgproces

De eerste helft van 2008 staat voornamelijk in het teken van de korte termijn samenwerkingstaken. Medio 2008 vindt een tussenevaluatie plaats van de stand van zaken van de korte termijn samenwerkingstaken. Op basis van deze tussenevaluatie vinden eventuele aanscherpingen plaats en wordt beoordeeld in hoeverre uitbreiding van de samenwerkingsagenda op andere taakvelden reeds opportuun is.

Vanaf de tweede helft van 2008 vindt de uitwerking plaats van het mogelijke eindperspectief van de samenwerking, bundeling van de ambtelijke back-office taken van de drie gemeenten. Bij de uitwerking van dit eindperspectief komen organisatieprincipes en toekomstvastheid nadrukkelijk aan de orde. Daarbij wordt intensief gebruik gemaakt van relevante 'leerervaringen' rondom samenwerkingsvormen bij andere Nederlandse gemeenten.

De tussenevaluatie van de korte termijn samenwerkingstaken en de uitwerking op hoofdlijnen van het eindperspectief vormen de basis om in het vierde kwartaal van 2008 te komen tot een Intentieverklaring over het eindperspectief van de samenwerking en bijbehorende proces- en besluitvormingsstappen. Bij de intentieverklaring zit bovendien een overzicht van de huidige financiële posities van de drie gemeenten. De tussenevaluatie en de Intentieverklaring worden ter besluitvorming voorgelegd aan de drie gemeenteraden.

Na de gezamenlijke raadsbijeenkomst is het van belang om de kaders van de verschillende gemeenten, gesteld in dit verband, op elkaar af te stemmen. Hierdoor is het mogelijk om vanuit een breed gedragen visie verder te gaan met het proces.

Begin 2009 vindt een tweede tussenevaluatie plaats van de stand van zaken van de korte termijn samenwerkingstaken. Bovendien is dan het eindperspectief van de samenwerking in detail uitgewerkt. Deze achtergronden en documentatie vormen de basis om begin 2009 besluitvorming over het eindperspectief van de samenwerking plaats te laten vinden door de drie gemeenteraden.

Planning gemeenteraden

Gemeenteraad mei 2008	Kaderstellend raadsvoorstel samenwerking WOL	
Na de zomer 2008	Gezamenlijke Raadsbijeenkomst	
Na de zomer 2008	Afstemming/ Fine tuning gezamenlijke kaders	
Vierde kwartaal 2008	Intentieverklaring	
Begin 2009	Besluitvorming	

<p>Beslag op middelen</p>	<p>7. Financiële kaders</p> <p>In relatie tot de samenwerking worden op voorhand de volgende financiële kaders voorgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit het uitgangspunt van 'handhaven van de bestuurlijke zelfstandigheid van de drie gemeenten' blijft elke gemeente thans en in de toekomst verantwoordelijk voor haar eigen financiële positie; • De (structurele) kosten van de ambtelijke organisatie moeten tijdens de samenwerking en in verdere uitwerkingen van de samenwerking gelijk blijven. Uitgezonderd wanneer er nieuwe taken vanuit het Rijk bijkomen of als er uit de deelnemende gemeenten nieuwe beleidsvoornemens zijn die gepaard gaan met personeeluitbreiding; • Overige efficiencyvoordelen uit het samenwerkingsproces worden ingezet voor het borgen en doorontwikkelen van de kwaliteit van hoogwaardige dienstverlening aan de burger. <p>Verder wordt opgemerkt dat de meerkosten van exogene factoren, zoals de verdere decentralisatie van taken van de rijksoverheid naar gemeenten, bij de samenwerking als gevolg van synergie-effecten lager uit kunnen vallen dan voor elke gemeente afzonderlijk.</p> <p>Beoogd is in het vierde kwartaal 2008 een intentieverklaring aan uw raad voor te leggen over het vervolgproces en de verdere uitwerking van de samenwerking. Bij de intentieverklaring zit een overzicht van de huidige financiële posities van de drie gemeenten. Bovendien zal bij deze intentieverklaringen overzicht worden opgesteld van (eenmalige)voorbereidingskosten, als ook een voorstel voor een transparant en objectief verdeelmodel voor deze (eenmalige)voorbereidingskosten.</p>
<p>Communicatie</p>	<p>8. Communicatie</p> <p>Gedurende de stappen in het samenwerkingsproces vormt communicatie een belangrijk onderdeel. De parallele en samenhangende communicatiesporen richten zich extern (buitenwereld) en intern (gemeenteraden en de ambtelijke organisatie).</p> <p><i>Extern</i></p> <p>Communicatie met de buitenwereld over de samenwerking is het eerste half jaar van 2008 als actieve communicatielijn nog niet direct opportuun. Het programma dienstverlening maakt voor het te ontwikkelen concept wel gebruik van toekomstgerichte beelden en verwachtingen van externe gebruikers van gemeentelijke dienstverlening. In de tweede helft van 2008 wordt een communicatieplan opgesteld voor de externe communicatie en wordt vervolgens over de samenwerking gecommuniceerd met de buitenwereld.</p> <p><i>Bestuur</i></p> <p>In februari 2008 zijn reeds voor alle drie de gemeenteraden informerende (besloten)raadsbijeenkomsten geweest, waarbij de achtergronden en gedachten rondom de samenwerking zijn besproken. In de gemeenteraden van mei 2008 wordt de WOL samenwerking nog een keer in een kaderstellend voorstel</p>

	<p>geagendeerd. Na de zomer van 2008 wordt een gezamenlijke raadsbijeenkomst gepland voor de drie gemeenteraden waarin, naast de kennismaking, de aandacht zal uitgaan naar de eerste uitkomsten van de korte termijn samenwerkingstaken en het verkennen van eind perspectieven van de samenwerking.</p> <p><i>Medewerkers</i></p> <p>De medewerkers van de drie ambtelijke organisaties worden intensief bij de samenwerking betrokken. Een aantal medewerkers is gestart met de uitwerking van de korte termijn samenwerkingstaken. Gaandeweg worden steeds meer medewerkers betrokken, waarbij dit zoveel mogelijk direct ten goede komt aan de dagelijkse werkzaamheden. Daarnaast vinden op relevante momenten informatie, klankbord of uitwerkingsbijeenkomsten voor medewerkers plaats rondom specifieke thema's en vindt schriftelijke communicatie plaats. Een communicatieplan gericht op de interne communicatie is reeds opgesteld.</p>
--	--

Alle op deze zaak betrekking hebbende stukken liggen voor u op de gebruikelijke wijze ter inzage.

Burgemeester en wethouders van Wormerland,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

M. van den Hende

P. C. Tange

Bijlage: besluit

De raad van de gemeente Wormerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. @,;

<tekst>

b e s l u i t:

<besluit>

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de Raad van de gemeente Wormerland,
gehouden op

de griffier,

de voorzitter,

<afd/initialen>